

REDACTIA

Arad, Str. Anlich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Ziare de Duminică pe an fl. 2.—

Pentru România și străinătate: pe an 40 franci.

Prescripțiile nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Anlich (Adam)

INSERȚIUNLE:

de 1 și 2 garmond: prima dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia oară 4 cr. și timbru de 30 cr. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Uneltiri împotriva școalelor române.

Ziarele locale maghiare vestesc că la 14 c. comunele Șilinghia și Dezsőháza vor fi vizitate de comisarul guvernial Toszt Gyula, care asistat de inspectorul școlar Varjassi (odinioară Vrancovits), va face o minuțioasă cercetare pentru a raporta ministrului despre mizeriile școalelor d'acolo. . . . Pentru-că, așa se asigură foile patriotice, la minister s'au primit numeroase reclame în acest sens și acum e vorba să se facă odată regula.

Cine cunoaște comunele susaminate și aude că guvernul trimite pe un consilier ministerial pe la Șilinghia, o să pufnească de ris. Pentru-că o să înțeleagă îndată, că ear' vorba de una din acele pécăli care guvernului i-se aplică pur și simplu pentru a se face svon în jurul „ideii” și a se da dovadă de interes ce „apostolii” maghiarismului din comitatul nostru poartă „instrucțiunii publice”.

Dar' mi-te șilinghienii cum o să se sucească auzind că a venit la ei o domă „baș” de la „ministerium”! Așa ciuste n'a mai căzut pe capul și cine va afla, că Șilinghia și Dezsőháza sunt niște comune ca vai de ele, s'erace, în cât abia de-i găsi o casă cu horn, o să creadă, că nicăiri nu se poartă mai mare atenție școlilor ca în statul ungar. Pentru-că unde s'a mai pomenit, ca ministrul să trimită chiar un consilier să vadă pricinile dintr'un sat, ca vai de lume, pricini cari împedecă progresarea școlară în . . . Șilinghia, mă?

Dar' fiind-că noi cunoaștem lucrurile de prin acele părți, și știm, că înainte de a li-se da Românilor de școala școlă, s'eracii ar avea nevoie de . . . pâne, — nu esităm a denunța, și întregă această interesare nu este de cât un humbug. Varjassi al nostru de când a fost numit consilier școlar, caută să-și mărească încă lista școlilor patriotice. E om ambițios și așa se vede, că aspiră tot la mai mult. S'a apucat deci și atâta i-a scâmbiat pe cei din Budapesta, în cât ministrul trimite un consilier care să va avea să-i raporteze de cât școlarii slabe, căci în niște comune ca Șilinghia și Dezsőháza se susamintite ce ar găsi afară de s'erăcie și mizerie?!

În același timp însă consilierul ministerial va rămâne uimit de zelul și mai pomenit al inspectorului școlar, Varjassi, care s'a pus să maghiarizeze până și pe pădurarii din Șilinghia, căci desigur, rezultatul cercetării va fi: școala de stat. Și ca să măne Vlasic o să se mândrească cu altarul ridicat maghiarismului în frunțașă comună Șilinghia. . . . Cine știe ce pungaș de ovreiu are vre-o șură, pe care voește s'o închirieze cu bani scumpi statului.

Ce-i pasă însă ministrului de această? El caută locuri unde să ridice școli de stat, lui în Dietă i-se strigă

osana în măsura numărului școlilor profesionale statificate.

Dacă vulgul este prost, guvernul de ce nu l'ar îndopa cu asemeni. . . humbuguri, căci comedie mai mare de cât a căuta să maghiarizezi pe s'ermanii pădurenii de pe la Șilinghia, nu ne putem închipui. E tocmai ea și când s'ar încerca cineva să-i facă manierați pe Ungurii de pe puste!

Așteptăm deci să avem raport despre calătoria glorioasă prin Șilinghia a celor doi apostoli ai maghiarizării, se înțelege: aceasta numai dacă nu se va strica vremea, că dând ploile, până la vară s'a închis ori ce drum pentru „domni” prin acele locuri. . . Ba poate că va merge pe acolo și „Nemzeti Szövetség”, care dacă va desfunda o bute cu vinars, e sigur că va găsi și „aderenți”!

Protestăm însă chiar de acum împotriva uneltirilor ce se fac întru statificarea școalelor noastre profesionale, și ori cât de s'eraci ar fi, suntem siguri, că chiar și cei din Șilinghia își vor ști apêra școlile de năpastale ce s'apropie de ei.

Vorba lui Ugron, care întreat fiind de ce s'a retras cu totul din viața politică, dete cunoscutul răspuns: „fiind-că nu se poate face nimic cu actuala inteligență coruptă și poporul slab”, începe a se dovedi că foarte întemeiată.

„P.-Lloyd”-ul de la 8 c. publică în forma de entrefilet oficios și încă la loc prim următoarele: „Tribunalul din Budapesta — precum aflăm — a adresat camerei cererea de extradare a deputatilor Kossuth Ferenc și Radvanszky Béla, amândoi fiind acușați de cridă frauduloasă ca foști directori ai mașinei de fabrici „Hunnia”, care făcuse faliment. Același tribunal mai cere dietei și extradarea deputatului Sima Ferenc, contra căruia, ca fost director al tipografiei „Vörösmarthy”, a fost ridicată acusa de cătră un anumit Wilhelm Kirsbaum pentru escrocarea unei canțuni”.

Toată lumea nu se va obține a găci imediat, că eșirea la iveală a acestor acuse acum, stă în oare-care legătură cu obstrucția fie și numai ghefoasă a opoziției. Kossuth convocase chiar zilele acestea o adunare populară la Dobrițin, care s'a pronunțat contra guvernului și pentru introducerea vămii autonome. Nu ne este iertat a ne pronunța deocamdată mai lămurit asupra casurilor celor trei deputați; dar' vorba lui Ugron totuși se potrivește.

Amenințare. „P. Lloyd” de la 8 c. publică următorul comunicat care are toate semnele oficiosității:

„Din privilegiul alegerii în curendă vreme a metropolitului bisericii române, în cercurile politice se indică mult asupra impregiurării că deosebirea între statutele bisericii sêrbești și celei românești nu este motivată prin nici un fel de moment specific; se accentuează deci necesitatea a regula organizarea ambelor biserici în mod unificat. După cum află „Keleti Ertesitô”, deja nainte de vreme au fost făcute în această privință la locuri competente studii asupra ambelor biserici, mai ales

privitor la dezvoltarea istorică a lor. Aceste studii, nu-i vorbă, n'au ajuns deocamdată până la măsuri concrete de luat, care însă în timp ce se poate prevedea, vor duce la regularea și acestei chestiune foarte importante din punctul de vedere al intereselor statului”.

Comunicatul acesta, chiar în ajunul alegerii de mitropolit, nu ne îndoiim că va fi apreciat de Români așa cum trebuie: ca o amenințare banșifană, care deși ridicolă și absurdă, își are însă importanța ei ce nu se poate ignora.

Pofta vine mâncând. După Hentzi vine Rukawina la rând. Nesățioși nu s'au îndestulit cu milostivirea împêrâtească, care i-a scăpat de monumentul viteazului de la 48 Hentzi, ci cer acum îndepărtarea și a monumentului Rukawina așezat pe piața Prințului Eugen din Timișoara. Au și început cu agitațiile împotriva acestui monument ridicat viteazului care a luptat pentru țeară și Tron. În locul monumentului lui Rukawina, foile maghiare spun, că se va ridica o statuă lui Huniade.

ADRESA

Tinerimei române din München

cătră

Tinerimea română din Oradea-Mare.

Fraților!

„Nichtswürdig ist die Nation, die nicht ihr Alles freudig setzt an ihre Ehre”, zice marele poet Schiller; ear' voi adânc pătrunși fiind de adevêrul acestei sentințe, ați dovedit, că totul sunteți gata a jertfi pentru onoarea poporului din care faceți parte. Focul sacru ce arde în pepturile voastre pentru iubirea de neam, este frumosul sentiment în veci tinêr, care însuflește și dă putere de rezistență ori-cărui atac inimic, fie el cât de înverșunat. Pășirea voastră resolută și tot odată deamănă este de admirat, și nevrednici am fi, dacă nu ne-am înșira urmând alătura cu voi lupta pentru un scop atât de sfânt.

Constanți înainte, noi toți cu voi suntem!

Tinerimea rom. din München.

Din Dietă.

— Obstrucția. — Deputații se ceartă urît. — Primul ministru injurat. —

Ședința de ieri și alaltăieri a Dietei a fost o serie de scandaluri. Așa că pe urmele fiecăruia s'a iscat câte o afacere de onoare. Ba în urma ședinței de alaltăieri au avut loc chiar doue. Ambele s'au aplanat însă pacinic. Și anume Fáy a cerut explicări lui Sréter pentru că și-a bătut joc de el. Ear' între Nagy și Lakatos s'a petrecut următoare scenă. Nagy postându-se în fața opoșanților cari lărmaiau, a strigat: „Da ce, e cărciumă aici?” Lakatos i-a strigat însă: „Menj onnan te betyár!” (Cară-te de acolo, hoțule!)

„Părinții patriei” ca oameni cu minte și ca anume corturari, după ce s'au injurat, s'au împăcat eară.

În ședința de ieri însă păruiala cea mai „faină” s'a petrecut.

Gullner Gyula, în ședință închisă, și-a început discursul strigând — fiind vorba tot de afacerea Desewffy: „Atitudinea lui Bánffy e în contradicție cu onestitatea!”

Szentiványi a întreat dacă un asemenea om mai poate fi tolerat pe banca ministerială.

Sima i-a strigat: „Alávaló, hitvány gazember!” (Nemernic și mișel ticălos).

Rakovszky a zis: „Aici numai cu pumnul mai merge!”

Szalay a zis: „Locul primului ministru este într'o celulă de temniță”. Ear' strigătele de „mișel, ticălos, nemernic” sburau în aier ca bombe. Când a intrat Bánffy în sala de ședințe, un vifor întreg de „Ki vele!” (afară cu el!) l'a primit.

Între contele Károlyi Sándor și Gajári Ödön s'au petrecut scene cari au necesitat provocarea la duel.

Gajary trece drept spadasin al majorității.

Rakovszky a declarat: „Dacă i-se va întempla chiar și cea mai mică rănire lui Károlyi, pe onoarea mea îl palmuesc pe Bánffy în plină ședință”.

Deputatul guvernamental Blaskovits a eșit din partid, nevrend să mai stea la un loc cu Bánffy și spadasiinii scii.

Obstrucția urmează de altfel înainte.

Luptele electorale în România.

Intruniri: două în București și câte una la Galați și Braila.

26 Octombrie.

Eri sa ținut în țeară patru mari intruniri. Doue în București și câte una la Galați (conservatoare) și la Braila (liberală).

Eată un resumat despre cele din București.

La orele 2, lojele, salele și coridoarele sunt pline de cetățeni din toate clasele societății.

Sosesc rând pe rând d-nii C. F. Robescu, C. Nacu, C. Stoicescu, G. Pallade, M. Ferichide și D. Sturdza, președintele consiliului, care e primit cu sgomotoase aplauze. Odată cu dl Sturdza sosesc d-nii D. Giani, Dimancea, Missir, general Catargi și alții. Ședința se deschide la orele 2 și jumătate.

D. Giani, președintele Camerei, ia cel dintăiu cuvântul și mulțumește cetățenilor pentru că au venit la intrunire în număr așa de mare.

Spune că alegerile comunale se apropie și că Duminică viitoare suveranitatea poporului se va pronunța.

Vorbește despre partidul liberal, arătând că el a luptat pentru dobândirea tuturor libertăților și că nici un fapt mare nu s'a făcut fără el.

Discursul d-lui D. Sturdza. D. prim-ministru Sturdza ia cuvântul în aplausele sgomotoase ale adunării.

Partidul național-liberal, începe a spune șeful cabinetului, se află în ajunul alegerilor comunale.

Partidul opus se află în febrere, tot în vederea acestor alegeri. Și unul și altul se adună acum ca să discute, să se sfătuiască în plină libertate. (Aplause).

Partidul liberal, spune d. Sturdza, are încă mult de făcut, căci nu și-a împlinit încă programul. De altfel, arată oratorul, aici odată partidul liberal nu va face o sșopodărie cum s'a făcut în cei 7 ani de guvern conservator, arătând că pe când veniturile s'au urcat, deficitul au crescut foarte mult.

Din potrivă, sub partidul liberal totdeauna au fost excedente. (Aplauze).

Venind la împrumutul din anul trecut, spune că el s'a făcut în niște condițiuni excepțional de avantajoase.

În privința instrucțiunii publice, arată că reforma s'a început încă din anul 1884 și că azi s'a săvârșit această mare operă.

Ca dovadă despre dominația legilor spune că întrunirile din cei trei ani din urmă au fost cu totul libere, respectându-se drepturile tuturor.

Arată apoi că Statul român, sub ocrotirea Marelui nostru Rege, merge tot înainte și a căpătat o deosebită vază în lumea din afară.

D. Sturdza încheie cerând să dispară amozitățile și toți liberalii să se stringă în jurul steagului. Să dispară micile interese în fața marelui interes al țării. (Lungi aplauze).

Discursul d-lui Vizanti. D. Giani anunță că d. C. Dumitrescu-lăși fiind indispus, dă cuvântul d-lui Vizanti, care face apel la tinerime, ca să vie în rândurile partidului liberal spre a duce înainte opera începută în trecut. (Aplauze).

Discursul d-lui Meitani. M. Meitani vorbește din partea liberalilor din Focșani. Face un mic istoric al partidului, amintind toate evenimentele mari și încheie zicând că trebuie să lupte cu toții pentru ca conservatorii să nu isbutească, căci ei reprezintă regresul.

Discursul d-lui M. Ferichide. Ministrul de interne începe prin a spune că e plin de bucurie găsimându-se ca în mijlocul cetățenilor.

Adresându-se bucureștenilor, le zice că a sosit momentul să se pronunțe. Un atac este îndreptat în contra d-lui Sturdza, în contra guvernului, în contra partidului chiar. Acest atac, zice d. Ferichide, constă în contestarea ce se face d-lui Sturdza ca șef al partidului. Această contestare o fac însă conservatorii și atacul e îndreptat în contra partidului liberal-național (Aplauze).

Declară că va garanta absolută libertatea votului, căci această libertate este esențială cetățenilor.

D. Ferichide încheie zicând că are o plană încredere în cetățenii Capitalei că vor da tot sfatul partidului național-liberal (Aplauze).

D. Dr. Giani citește un raport de telegramă, printru care...

Discursul d-lui P. Tache... vorbește de zgomotoase aplauze...

Discursul d-lui Pallade. D. Pallade, ministrul de finanțe, amintește serbarea de la 11 Iunie, aniversarea a 50-a a lui 48, proclamarea libertății pe câmpul Filaretului.

Conservatorii, zice oratorul, au numit această sfință serbare: „un tîmbălaș". Nu numai atât, dar s'au făcut încercări ca în acea zi să se verse sînge. Încă n'au reușit. D. Pallade arată prin aceasta deosebirea

dintre conservatori și liberali. Vorbește de asemenea despre legea instrucțiunii publice, spunând că spiritul ei este respectul meritului, lăsând fililor de săteni puțința de a merge înainte pe calea învățămîntului. Rezuma diferențele legi și fapte ale partidului liberal în ultimii ani, arătând și cea ce a făcut d-sa pe diferitele ministere pe unde a trecut.

Vorbind de conservatori spune că nu poate fi împăcare între d-nii Lascar Catargi, Panu, Carp și atacă în mod aspru pe d. Take Ionescu.

După d. Pallade ia cuvântul d-nu C. Nacu, spunând că ar voi să fie față și d. Pleva, spre a vedea cîtă lume și ce lume a venit la această întrunire.

Zice despre d. Sturdza că e o putere și că aceea toate loviturile se îndreaptă împotriva d-sale.

Citește apoi o moțiune identică cu aceea din Iași, care e primită cu zgomotoase aplauze. Întrunirea se sfârșește la orele 5 și un sfert.

Partidul conservator a ținut o întrunire publică în sala Dacia.

Întrunirea era anunțată pentru ora 2 p.m. Cel dintâiu care ia cuvântul e D. Lascar Catargiu care arată scopul întrunirii.

D-sa spune că acest scop este o consolare cu alegătorii în privința apropiatelor alegeri comunale.

După aceea d. Lascar Catargiu dă cuvântul d-lui general Manu.

D. general Manu spune că părerea partidului conservator este să înceapă ce vin nu trebuiesc pușca pe terenul gospodăriei comunale, ci pe acela al poliției.

D. Nicolae... vorbește despre chestia de edificii.

D. Filipescu spune că liberalii au avut un excedent în acest se datorește numărul adresărilor făcute lăsat de conservatori.

Declără apoi că liberalii nu mai pot sta la cerșă.

Spune că va înființa un consiliu permanent pentru marile lucrări de edilitate, care se vor face din 4 în 4 ani, fără a fi suprasolicite așezărilor politice.

De asemenea prin cercarea unei linii ferate de interes privat în jurul Bucureștilor, el dă un sfat deciziv să devină mai ieftină.

Sfârșește zicând că va înființa un canal de navigațiune de la București la Dunăre, care va costa 20,000,000 lei și care va fi un colosal vițet din București.

Mai vorbește d-nii: D. Alex. Marghiloman, D. Barbu Păltineanu și apoi D. P. P. Carp, care recomandă cetățenilor să voteze la alegerile comunale următoarea listă conservatoare:

Colegiul I. - General Manu; Menelas Ghermani; Nicolae Filipescu; C.C. Arion; Ion Grădișteanu; Dr. Florea Theodorescu; Gr. Capșa; Dr. Buicliu; Ion Lahovary; Dr. Leontie; D. Laurian; M. Deșliu; Matache Dobrescu; N. V. Șoimescu; B. Păltineanu și general Algîiu.

Colegiul II. Tache Ionescu, C. Disescu, Dr. Istrate, M. Cornea, Searlat Vernav, N.

Ath. Popovici, Al. Ciurcu, Anghel Demetrescu, Petre Stefescu, Gr. Olănescu, D. Șoimescu, Dr. Rozu, I. Brătescu, colonel Costescu și Dr. Severeanu.

Intrunirea s'a sfârșit la orele 4 și jumătate seara.

Publicul s'a împrăștiat în liniște pe strada Carol.

La Galați conservatorii s'au întrunit în sala Teatrului cel mare. Au vorbit d-nii Maeri, Cornea, Tovanu, Lăurian, Panu și Arion.

La Braiila liberalii s'au întrunit sub președinția dlui Triandafil.

Oratorul se întreabă cum vor putea conservatorii să ajute pe cetățeni, când sunt străini de pîsul și de suferințele lor.

Termină îndemnând pe cetățeni să fie sus steagul liberal.

După dînsul ia cuvântul dl Alexiu, care spune, că toate faptele și toți oamenii mari au eșit din simț liberalismului.

După aceea vorbește dl Leonte Moțoc despre chestia națională, spunând, că patriot este acela, care știe să facă jertfe.

Primarul Ionescu ia cuvântul și vorbește despre îmbunătățirile aduse comunei de actuală administrație.

Mă înțior, - zice oratorul - când privește înapoi la timpul când conservatorii erau în fruntea comunei.

În aplauze se urea la tribuna dl Coeș, care arată cine sunt conservatorii.

După aceea dă cetire următoarei telegramme din partea dlui prim-ministru Sturdza.

Sunt fericiți. Mîne sunt în mijlocul vostru.

Oratorul este des intrerupt de aplauze. Întrunirea se sfârșește.

Președintele mulțimește mulțimei. Apoi se redactează o telegramă pentru prietul-ministru Sturdza.

DIN ROMANIA

Expoziția.

Comisariatul general al guvernului român pentru expozițiunea universală din 1900 a trimis o circulară d-lor prefecti de județe din țeară pentru a le arăta, că agricultura fiind principalul izvor al avuției noastre naționale, este de cea mai mare importanță, ca să ne prezentăm la expoziția din Paris cât se poate mai bine, mai ales în această ramură.

Trebuie să punem în evidență în special, zice această circulară, progresele ce am făcut în cultura pămîntului, marile cantități de cereale ce recoltăm pe ficare an și pe cari le putem exporta, cum și calitățile lor superioare. Datoria noastră de

a face această lucrare este cu atât mai mare, cu cît în timpurile din urmă s'a căutat în mod sistematic să se deprecieze cerealele noastre în străinătate.

Cerealele. După datele culesse la prefectura de Ifov rezultă, pentru recolta anului agricol curent, următoarele cifre pentru acest județ: 2.160.026 hectolitri grâu, 615 hect. secară, 176.680 hect. orz și orzoaic, 514.234 hect. ovăs, 24.296 hect. rapiță, 10.892 hect. m. esea-ce dă o mijlocie pe hectar de 16 hectolitri pentru grâu, 11 pentru secară, 22 pentru orz și orzoaic, 26 pentru ovăs, 12 pentru rapiță și 7 hectolitri pentru in.

Din Bucovina.

Citim în „Patria": Aproape toți tinerii noștri, cari au petrecut la petrecerea aranjată astă vară de „Junimea" la Vatra-Dornei, au fost era ascultați deja pentru a doua oară în acest nea unei pretinse contravențiuni polițiene. Prima dată au fost ascultați la Câmpulung la căpitanie, iar' acum la magistratul Cernauițior, delegat de căpitania Câmpulungului să continue anchetarea acestui caz „grav". Este vorba că tinerimea noastră a produs la depărtarea sa din Vatra Dornei prin purtarea sa demonstrativă o „scandalizare generală" la publicul din Vatra Dornei.

Nu vom să preocupăm ancheta ce de curge, nici nu vom să ingerăm asuma sentinței ce se va aduce, ci vom insista numai asupra faptelor până acum cunoscute, căci conțin mai multe momente foarte instructive pentru sentimentele și direcțiunea politică - dacă avem voie să abuzăm de acest cuvînt - a Ovreilor din Bucovina. Îndeosebi din Vatra-Dornei.

Să stabilim însă mai întâiu faptele. Ce s'a petrecut la petrecerea din Vatra-Dornei și mai ales la depărtarea tinerilor noștri? Cetitorii noștri își vor aduce încă în sigur aminte, că astă vară am avut și în la Vatra-Dornei - mulțumită deosebitului telepeciuni a fo-tului cap tan districtual Welfarth - o afacere de steag.

Fiind aranjată petrecerea din Vatra Dornei din partea societății „Junimea", s'a arborat pe palatul comunal, unde a avut loc petrecerea, steagul „Junimeii" adică tricolorul roșu-galben-albastru. După zile a tălănit mîndru steagul pe palatul comunal, ear' a treia zi a dispărut. La început se credea, că fiind o ploaie torrențială și trecînd petrecerea, a îndepărtat vre-un membru al comitetului steagul, ca tempestatea să nu-l deterioreze, mai tîrziu a pîtruns însă în publică știrea, că steagul

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI"

ALEXANDRE DUMAS

O NOAPTE IN FLORENȚA

SUB

ALEXANDRU DE MEDICIS

(Urmare)

Dar ducele bîtu din picior și aruncă sbirului o privire care l' făcu să se tragă înapoi.

Așteaptă, când îți spun, zise el; și când din întâmplare sunt eu răbdător, fii și tu. Vezi bine că nu vreau să înapăimînt pe această tinăra copilă. Ei bine, călugăre, continuă dînsul, tu nu recunoști nici pe dace, nici pe stăpîn; loc atunci celui mai tare!

Și la un semn al ducelui, Ungurul și Iacoppo smulseră pe călugăr. Astfel Strozzi rămase față în față cu ducele.

— Duce Alexandru, zise bîtrînul apărînd cu brațul pe fiica sa, pe cînd insulta pe duce, credeam că ai un cănelar, ai un burghello, ai gardiani, ai sbiri aștui, pentru a nu fi silit să joci însuși rolul unui sbir. Mă înșelasem.

Ducele rise cu hohot.

— Și nu pui la socoteală, zise el, plăcerea de a întîlni pe dușman față în față? Și închipi că eu sunt unul dintre aceia care se strecoară noaptea în oraș, cari se ascund noaptea într-o tainiță, cari așteaptă cu răbdare și mișelește ceasul de a întinde brațul în umbră și a lovi pe la spate? Nu;

eu lucrez la lumina soarelui, și vin să-ți spun ziua în amiaza mare, eu: Strozzi, noi am jucat unul în contra altuia o partidă teribilă pe viață și moarte; tu ai pierdut, Strozzi, plătește.

— Da, răspuse Strozzi, și admir în același timp prudența jucătorului, care vine să-și ceară plata.

— Crezi că mă temeam, poate? crezi tu că nu puteam să te găsesc singur ori unde? Oh! te înșeli amar și mă iei drept un altul.

Apoi întorcîndu-se spre cei doi sbiri; — Iacoppo și Ungure, ești, zise el; închideți ușa după voi, și ori-ce s'ar întimpla, nu veniți pînă ce nu vă chem.

Cei doi sbiri voiară să reziste; dar Alexandru bîtu din picior întorcîndu-se spre ei, și amîndoi, lăsînd liber pe fra Leonardo care ingenuchiase dinaintea unui crucifix, esiră închizînd ușa după ei.

— Ei bine, zise ducele cu îngîmfare supremă, iată-mă siagur, Strozzi, singur impotriva a doi oameni. Ah! da, înteleg: sunt înarmat, și tu ești fără arme. Așteaptă! Eată, Strozzi, aruncă această spadă.

Și ducele, în adevăr, trase spada din teacă și o aruncă la spatele său.

— Eată, Strozzi, îți ofer acest pumnal. Și întinse pumnalul său lui Strozzi.

— Aleargă, vechiu Roman... N'a trăit oare în anticitate un Virginia, care omori pe fiica sa, și un Brutus, care omori pe regele său? Alege una din două. Lovește, fă-te nemuritor ca ei!... Haide, lovește! dar lovește odată! Ce poți risca? Nici măcar capul: știi bine că e al călăului. Și pe tine, călugăre, cine te oprește? Ridică aceea spadă și lovește-mă pe la spate, dacă îți tremură mîna, când mă privești în față.

— Dumnezeu meu oprește pe servitorii săi de a vărsa sînge, răspuse fra Leonardo cu vocea calmă, dar' hotărîtă; altminteri, duce Alexandru, n'ași fi încredința altui braț cauza patriei mele, și de mult ai fi fost tu mort și Florența liberă.

— Ei bine, Strozzi, întreabă ducele Alexandru, crezi tu că mă tem?

Urmă un moment de tăcere, Luiza profită.

— Nu, monseniore, nu, zise ea cu vocea tremurătoare, se știe că sunteți un om brav. Ei bine, fiți tot așa de marimimos, pe cît sunteți de îndrăzneț.

— Tăcere, copilă! strigă Strozzi, cred că n'ai intenția să-l rogi!

— Tată, insistă Luiza pe cînd ducele își vira din nou spada în teacă și pumnalul la brâu, tată, lasă-mă, Dumnezeu va da țarie vorbelor mele. Monseniore!... continuă dînsa inclinandu-se.

Dar fra Leonardo, ridicîndu-se de la crucifix:

— Ridică-te, copilă! strigă el. Nici o negocieră între nevinovație și crimă; nici o lăvoială între inger și demon! Ridică-te!

— Te grăbești, călugăre, zise ducele cu un ris mai infricosă de cît mânia lui; este atât de frumoasă ea, cînd mă roagă, în cît ași fi în stare să uit toate insultele pentru a nu-mi aminti de cît de amorul meu.

— Copila mea! Copila mea! strigă Strozzi înbrățîșînd pe fiica sa și ocrotind-o la pieptul său.

— O Doamne! Doamne! strigă fra Leonardo, ridicînd brațele la cer, dacă Tu vezi asemenea lucruri fără să trimești trîznetul tău a-tot puternic, atunci îndurarea ta e mult mai mare de cît justiția ta!

— Iacoppo! Ungure! strigă ducele după

un moment de așteptare, cu și cum ar lăsat lui Dumnezeu timpul necesar pentru al fulgera.

Sbirii apărură imediat.

— La ordin, Alteță, zise Ungurul.

— Dați pe acești doi oameni pe mîna gardienilor, zise ducele, arătînd pe fra Leonardo și pe Filip Strozzi.

— Monseniore! Monseniore! strigă Luiza în numele Cerului, nu despărțiți pe preotul Dumnezeu!

— Taci, și rămâi! strigă Strozzi. Nici un cuvînt mai mult, nici un pas înainte, sau te blastem!

— Oh! murmură Luiza, căzînd în genunchi, ztrobîtă.

— Adio, copilă mea, zise Strozzi; Dumnezeu să te abă în paza lui; dar' nu uită mi o dată că Lorenzino m'a ucis!

— Tată! tată! strigă copilă întinzînd brațele spre bîtrîn.

Dar' dînsul fără să mai asculte rugămintele ei, îi aruncă o privire de adio, nu mult mănoasă, de cît iubitoare, și est.

— O, monseniore! monseniore! zise Luiza stînd încă ingenuchiată și adresîndu-se ducelui; n'ași putea cu o scap pe tatlă mea de la moarte?

Ducele, care era lîngă ușă, se apropia de dînsa.

— Da, copilă, zise el, și numai tu știi gură ai fi în stare să-l scapi.

— Și ce trebuie să fac, monseniore? zise ea.

— Lorenzino îți va spune, răspuse ducelui.

Și dînsul plecă.

(Va urma).

să depărtat în mod clandestin prin organele servile ale lui Wolfarth, cel cu devisa „ich lasse die Rumänen“.

Afacerea cu steagul s'a perdut prin arhivele birocratilor nostri, dar' ni-a mai rămas un epilog, care se anchestază de prezent. Anume, la plecarea din Vatra-Dornei au scos tinerii steagul din palatul comunal și l-au adus în bijă până la Câmpulung și de acolo cu trenul la Cernăuți. Ce alta era de făcut?

La vederea steagului a izbucnit publicul adunat spontan — din incidentul plecării tinerilor — în fața palatului comunal în frenetice strigăte de „Trăască!“ care strigăte au ținut întreaga cale prin Vatra-Dornei și s'au reînnoit în Câmpulung. Publicul a salutat din ferestri și de pe strade cu batiste și urale entusiaste treicolorul, care a fost atât de grav insultat de nequalificabilul Wolfarth.

Vatra Dornei și Câmpulungul sunt orașe românești în o țară românească, nimic mai firesc deci, decât ca publicul românesc să salute steagul românesc al unei societăți românești insultat de anti-romănescul Wolfarth!

Adevărat, dar' s'au aflat patrușprezece tineri în Vatra-Dornei, cari au depus la căpitania din Câmpulung, ca purtarea tinerilor nostri și a publicului românesc a indignat întreaga populație (!) și au comenat sistem „Gewalt“ uralele entusiaste în fel și chip. Unul a auzit strigându-se „Trăască România!“ altul „Jos Germ nia!“ și câte și mai câte.

Afacerea părintelui Vațianu, sau catilinarismul în școală.

3. La consistoriu a ascultat băcții părintele protopop al Șiriei George Popovici, ca comisar consistorial, în prezența directorului Marinkovics și Kresz, cari afirmativ făcuseră cercetarea la școala Kossuth și pe baza constatărilor făcuseră arătarea de înaltă trădare, etc. la scaunul școlar. Și eată ce a constatat la protocol comisariul consistorial:

Ioan Zsurkan, în etate de 10 ani, elev în cl. III elem. orfan, internat în orfelinatul orașului, la întrebările puse răspunde: „În 17 Sept. după-ce în școala noastră s'a încheiat festivitatea de doliu, eu însoțit de George Sida și Teodor Bogdan am grăbit către biserică. Când am trecut pe lângă cafeneaua de lângă biserică am auzit trăgându-se mai multe clopote. Am intrat în biserică, când tocmai s'au aprins luminile, dar' deoarece nime n'a fost în biserică am eșit în curtea ei. Nu preste mult am văzut pe dl preot T. Vațianu venind, când deci oamenii, cari așteptau în curte, văzând sosirea domnului preot, au grăbit în biserică. Dl preot Vațianu s'a apropiat de o grupă de copii și mândios li-a spus lor ceva, eu însă nimic n'am auzit din ceea-ce a spus. După-ce dl preot Vațianu a intrat în biserică, copiii au aruncat insigniile și au început a se juca kopf minc. De pe peptul meu numitul domn preot nici însuși nici prin altcineva n'a rupt insigniile de doliu; ci în restimp un copil, a cărui nume nu-l știu, dacă însă l-ași vedea l-ași cunoaște, m'a întrebat, că Românii sunt ori bi, și după-ce eu i-am răspuns, că sunt Maghiar, el și ceilalți copii au strigat: ki, kifelé, magyar. Eu insigniile mele le-am ținut pe peptu-mi, ear' soții mei Sida și Bogdan le au vîrit în buzunare. Istorișește apoi, că a mers acasă și au spus cele întemplate copiilor apoi inspectorului Balázs de la orfelinat, acesta l-a ascultat la protocol, asemenea și directorul Marinkovics, inspectorul regesc Varjasi și căpitanul Joo Béla. Apoi continuă: „În protocolul luat la dl director din strada Kossuth am spus, că dl preot Vațianu a zis să rupă și să arunce jos copiii insigniile de doliu, eară mai târziu la dl căpitan Joo Béla așa m'am exprimat, că am auzit de la copii, că dl preot Vațianu a zis să rupem și să aruncăm jos insigniile de doliu“. Spune mai departe, că a arătat căpitanului de poliție 7 școlari din grupa aceea de prunci, cu cari preotul Vațianu afirmative ar fi vorbit. (Aceștia ascultați la poliție au mărturisit, că preotul Vațianu nici n'a vor-

bit cu dîșii.) „De aceea am fasionat la dl director și la dl căpitan Joo Béla, și în ziua de azi în diferite chipuri, pentru-că am auzit de la copii, că „papa a spus, asta rupeți și țipați jos, lăsați numai negrul“, fără ca ei să fi pomenit numele dlui preot Vațianu“.

„Că cineva să fi stat în ușa bisericii spre a ne opri să nu putem intra, n'am nici o cunoștință, și despre aceasta n'am făcut mărturisire nicăiri“. (Ba da, la poliție) — Oara în care la 17 Sept. am ajuns la biserică nu o știu hotărî și despre aceasta nicăiri n'am făcut fasiune“. (Atât la poliție a afirmat categoric, că la 10 oare cât și la directorul Marinkovics, care a făcut acusa contra preotului Vațianu la scaunul școlar.)

Georgiu Sida, în etate de 10 ani, elev al școlii elem. cl. III, internat în orfelinatul orașului, a fasionat: „În 17 Sept. a. c. pe la 9 oare am sosit noi, cei din orfelinat, în biserică noastră română din Arad. După ce dl preot Vațianu a mers în biserică (Mai la vale spune hotărît, că pe preotul Vațianu nici nu l'a văzut în aceea zi), am auzit un clopot trăgându-se. Eu cu Jurcan și Bogdan am intrat în biserică unde tocmai aprinseseră luminile. Noi nu mult am zăbovit în biserică, ci am eșit în curte, unde mai mulți copii s'au jucat kopf-minz cu bumbul treicolor național din insigniile de jale, — noi de aici de-adreptul am mers acasă în orfelinat. N'am văzut, că dl preot Vațianu să fi rupt insigniile cuiva, nici aceea n'am auzit, că ar fi sfătuit pe cineva la ruperea sau aruncarea insigniilor, nu altcum afirm, că dl preot Vațianu de la noi orfelinată, preste tot nici odată nici n'a rupt nici n'a sfătuit a se rupe sau arunca. În ziua celebrării serviciului de doliu eu pe dl preot Vațianu nu l-am văzut. La serviciu n'am luat parte, căci noi toți din casa soraților am mers acasă. În tot locul unde am fost ascultat, timpul în care am ajuns la biserică le-am spus de 9 oare dimineața precum și aceea, că numai un clopot a tras“. (La poliție a zis că la 9 și jum. oare și că a auzit mai multe clopote trăgându-se. S'a făcut în de-cursul cercetării aceasta distincție fiind de importanță nu numai ca contrazicere ci și pentru fixarea timpului, când au sosit ei la biserică.)

Teodor Bogdan, în etate de 8 ani, elev cl. II elem., internat în orfelinat, fășionează următoarele: „Într'o zi de Sâmbătă, deja de mult a fost, cu Jurcan și cu Sida am mers în biserică noastră. Timpul în care am ajuns acolo nu-l știu. Nici aceea nu știu clopoțit-au, ori ba. Când s'a început slujba noi eram în biserică unde cântau. Pe mine, dl preot Vațianu nu m'a învățat să arunc semnul de jale, cu atât mai puțin nu l'a rupt de pe peptul meu, ci când am eșit afară din biserică un copil gras de valach mi a zis mie, care stăteam la poarta de fer și lui Jurcan și Sida, cari stăteau mai departe la părete, asemenea în limba valachă — expresiunile nu le știu — ca să aruncăm iusigniile. Timpul în care am ajuns noi în casa soraților a fost 11 ore a. m. (Se confirmă dară că nu la 9 ore ci pe la 10 sau după 10 ore au ajuns la biserică). Pe dl preot Vațianu în ziua aceasta nu l'am văzut nici în biserică nici afară de biserică. Nu știu la directorul școlii la cel al orfelinatului și la poliție cum am fasionat. Toți trei, adică Zsurkan, Sida și eu am mers laolaltă în biserică și la olaltă am eșit afară“.

Toate acestea fășioni, numiții elevi le-au depus la comisariul consistorial în prezența directorului și a învățătorului cari făcuseră acusa asupra preotului Vațianu și cari au și subscris protocolul de cercetare cu clausula: „La ascultare am fost de față. Marinkovics Pêter m. p. Kresz Karol m. p.“

NOUȚĂȚI

Arad, 9 Noemvrie n. 1898.

Alegerile municipale în comitatul Alba inf. se vor face în 15 Noemvrie n. și anume în orașul Abrud se vor alege 6 membri, la Alba Iulia 12, la Aiud 10, la Vizoana 9, în cercul Vințul inf. 7, în cercul Blași (președ. I. M. Moldovan) 7, în cercul Bărăbanți 6, în al Ighiului 6, în al Uioarei 8, în al Vingardului 12, în al Aiudului 7 și în al Zlatnei 5.

Archiducesă răposată. Archiducesa Maria Antonia marea ducesă de Toscana, a murit eri în Gmunden. Răposata archiducesă a fost mama, archiducelui Ioan cunoscut sub numele de Ioan Orth, a cărui dispariție a căsnăț bătăneii archiducese multe zile amare. În nădejde, că tot se va reîn-țoarce iubitul ei fiu, archiducesa ținea gata un apartament întreg, care odinioară slujise de locuință a dispărutului Ioan Orth.

Cinstea lui Tarnoczy. Sârbul Lazarovics pripse pe Tarnoczy Gustav, vestitul președinte al alegerii de la Nyitra. Din incidentul acestui proces foile opoziționale au scris despre cariera schimbăcioasă a lui Tarnoczy până și în articoli pe pagina întâiu a foilor. Pentru acești articoli Tarnoczy a pririt pe redactorii Csajtay de la „Budapesti Hirlop“, Dr. Kacziány, baronul Kaas, Dugovics și pe un agent cu numele Hartmann, care a iconit pe Tarnoczy la rubrica „Din public“ a unei foi. Pertractarea procesului s'a zfrișit aseară și verdictul Curții cu jurați din Budapesta a achitat pe toți acusații.

Viriliștii români din com. Alba-inf. pe anul 1898 sunt următorii: Dr. V. Mihályi, metrop. Blaj; Ioan Cirlea, propr. Alba-Iulia; I. M. Moldovan, prepos. Blaj; Alex. Filip, avocat Abrud; Dr. Emil F. Negruț, medic Blaj; Petru Paul jun., propr. Zlatna; Franc. Bojan, paroch gr.-cat. Bărăbanți; Mihaiu Cirlea, not. publ. Abrud; Dr. Aug. Dumitrean, medic Budapesta; Victor Bariș, notar Bucium; Basil Turcu, propr. Blaj; Const. Colbazi, propr. Spring. Iosif Munteanu, propr. Bărăbant, Ludov. Andriu, notar Boteiu; Rubiu Pauiu, adv. Alba-Iulia; Dr. Alex. Pop, medic Blaj; Ioan Dregan, propr. Reșia Abrud; Nic. Trifan, propr. Reșia; Iuliu Moldovan, propr. Boteiu; Petru Pizeșan, propr. Abrud; Moise Meleș, notar Bucurcea vin.; Ioan Iuzan, propr. Vesenteu; Ioan Meior, paroch gr.-cat. Reșia; Vas. Vasilescu, propr. Blaj; George Ivașcu, neguț. Abrud; Vas. Orășan, paroch gr.-ort. Sân-Iacob; Efrein Raț, propr. Teiuș; Dr. Laur. Pop, adv. Abrud; Silv. Nestor, prof. Blaj; George Bocănicu, neguț. Reșia; Nic. Mihălțan, propr. Ohaba; Ioan Coșeriu, adv. Alba Iulia.

Pretendent de Tron bolnav. Prințul Carol Napoleon Bonaparte, capul familiei Bonaparte, zace greu bolnav în villa sa de lângă Porta Pia în Italia.

Necrolog. Familia regretatului Ignat a dat următorul anunț funebreal: Hermina Ignatu n. Bocșan, fii sei: Sabin și Viora împreună cu toți consăngenii, cu inimă înfrântă de durere aduc la cunoștință, că preaiubitul și pururea neuitatul lor soț și părinte: Vasiliu Ignatu avocat în Beius, membru fondator al Asociațiunii pentru liter. rom. și cultura poporului român, provăzut cu Săntele Taine ale muribunzilor a încetat din viață Duminecă în 6. Noemvrie dîra. la 1. oră, după un morb scurt și greu, în al 55-lea an al vieții și 23-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale preaiubitului defunct se vor înmormenta după ritul bisericii gr. cat. Marți în 8 Noemvrie la oarele 2. d. a. Beiuș, în 6 Noemvrie 1898. Fie-i țerina ușoară și memoriu bine-cuvîntată!

Bibliografie. Nrul 9 din revista economică, statistică și finaciară „Economia Națională“ ce apare lunar sub direcția dlui Petru S. Aurelian, a apărut cu următorul sumar: A. D. Damianoff. — Causlele sinuciderii (articol critic). — C. Neamțu. — Invățământul comercial. — Vucol Augustin. — Asigurarea animalelor în contra Episootilor prin societăți de asigurare ca măsură auxiliară de poliție sanitară veterinară. — I. C. Muntean. — În cheștiunea școlii comerciale Grad, H. Galați. — Critice și referate: C. I. Băicoianu: Școlile comerciale și reorganizarea lor de I. G. Tufescu. — Bibliografie.

Dr. Sterie N. Ciurcu. X Pelikangasse — Nr. 10, Viena. Consultațiuni cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor-ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai, dureri de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpăta de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui Dr. Julius Schopper în Oravița (Krassó-Szörény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

Din public.

Convocare.

În conformitate cu circulariul On. Comitet al Reuniunii învățătorilor români gr.-or. de la școlile confesionale din dieceza Caransebeșului din 18/30 Octomvrie a. c. Nr. 130, subscrisul prin aceasta convoc adunarea despărțământului Bocșa al numitei Reuniuni, pe Joi, în 5 Noemvrie st. v. (17 Nov. st. n.) la 8 oare dimineața, în localitatea școlii gr.-or. rom. din Bocșa-montană, cu următorul program: 1. Asistare la propunerile din școala subscrisului de la 8—10 oare din „Limba română“ și din „Aritmetică“ 2. După dimiterea școlarilor acasă, discuțiune și critică asupra materiei propuse și a ocupării cu toate clasele deodată. 3. Deschiderea adunării. 4. Cetirea circulariului comitetului și punerea în lucrare a dispozițiunilor comitetului pentru anul de gestiune 1898/99. 5. Incassarea taxelor anuale și restante. 6. Designarea locului pentru adunarea viitoare 7. Reconstituirea despărțământului pe 1898/99. 8. Propuneri. 9. Alegerea comisiei autentificatoare. 10. Închiderea adunării. La—aceasta adunare se invită cu toată onoarea P. T. Domni membri fondatori, ordinari și ajutători din desp. Bocșa a lua parte neșmintit, ca așa despărțământul să-și poată reîncheie de cu timp activitatea sa prescrisă. Se observează, că învățătorii în înțelesul ordinațiunii V. Consistoriului diecesan din 9. Octomvrie 1892 Nr. 2307. S. sunt obligați a lua parte la adunările despărțământilor.

Bocșa montană — 21 Noemvrie 1898.

Ioan Marcu m. p.
Președintele desp. Bocșa.

ULTIME ȘTIRI

Lueger în contra Maghiarilor.

Viena, 9 Nov.

Ascara a fost o întrunire a partidului creștin socialist, la care a luat parte și primarul Lueger. Referitor la statua lui Hentzi, Lueger a zis următoarele:

„Maghiarilor, în cele din urmă trebuie să li-se arete că mai sunt încă guverne adevărat austriace. În orașul Buda, unde vitejii soldați și-au jertfit viața pentru patrie și Impărat, se ridică un monument, așa numita statua lui Hentzi. Din Buda statua lui Hentzi e îndepărtată acum, se aduce la Viena, și pol zice, că o vom ridica aici într-o steagurile fălăitoare. Spirite al lui Hentzi mângăie-te, spirite ale soților lui mângăiați-vă, steagurile din nou vor fălăi și statua va fi ridicată acolo unde voi v'ați versat sângele pentru Impărat și patrie și viața v'ați jertfit-o“.

Intrunirea a aplaudat cu frenesie pe Lueger și a adus ocări meritate Maghiarilor.

Congres în contra anarchismului.

Roma, 8 Nov.

Congresul în contra anarchismului se va întruni aici în 24 ale lunii curente. El se va ține în saloanele așa numitului „tract nobilitar“. Foia „Fanfulla“ scrie că Anglia și Grecia nu vor lua part; la congres. Toți membrii congresului au căpătat scrieri amănunțitoare, avînd pe ele un pumnal drept emblemă. Ministrului de externe italian, lui Canevaro îi sosesc astfel de scrisori cu grămada. Deaceea s'au luat măsuri de precauțiune foarte întinse.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil, Ioan Răssu Șirianu.

